

TM	Г. XXXVI	Бр. 4	Стр. 1583-1611	Ниш	октобар - децембар	2012.
----	----------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

UDK 316.77(497.11-12) 070.433NARODNE NOVINE

Originalan naučni rad
Primitljeno: 25.08.2012.
Revidirana verzija: 25.12.2012.

Dragoljub B. Đorđević
Univerzitet u Nišu
Mašinski fakultet
Lela Milošević Radulović
Univerzitet u Nišu
Filozofski fakultet
Departman za sociologiju
Niš

POGRANIČNE OPŠTINE JUGOISTOČNE SRBIJE U ŠTAMPANIM MEDIJIMA – PRIMER *NARODNIH NOVINA**

Apstrakt

Čitava jugoistočna Srbija spada u najdevastiranija srpska područja. Većina tamošnjih pograničnih opština decenijama pripada grupi najsiromašnijih opština u Srbiji. Masovni mediji su odsudni kreatori javnog mnjenja, često određuju političke odluke i, time, neposredno utiču na život. U tom smislu Narodnim novinama, koje se izdaju u Nišu, centru jugoistočne Srbije, pripada velika odgovornost: koliko joj, kada i kako posvećuju pažnju.

Rad se zasniva na analizi sadržaja jednogodišnjeg pisanja dnevnog lista Narodne novine o pograničnim opštinama jugoistočne Srbije. Osim analize kvantitativne zastupljenosti sadržaja, analiziran je i kvalitet izveštavanja, odnosno sadržaj teksta i način na koji se piše o pograničju u jugoistočnoj Srbiji.

Ključne reči: jugoistočna Srbija, pogranične opštine, devastirana područja, Narodne novine, analiza sadržaja

---

brkab@junis.ni.ac.rs

* Pripremljeno u okviru projekta *Održivost identiteta Srba i nacionalnih manjina u pograničnim opštinama istočne i jugoistočne Srbije* (179013), koji se izvodi na Univerzitetu u Nišu – Mašinski fakultet, a finansira ga Ministarstvo za nauku i tehnološki razvoj RS.

BORDER MUNICIPALITIES OF SOUTHEASTERN SERBIA IN PRINT MEDIA – THE EXAMPLE OF *NARODNE NOVINE*

Abstract

The entire southeastern Serbia belongs to the most devastated Serbian regions. The majority of its border municipalities have for decades been the poorest. The mass media represent crucial creators of public opinion, often influencing political decisions and, therefore, having a direct effect on life. In that sense, *Narodne Novine*, which is published in Niš, the centre of southeastern Serbia, bears a great responsibility: how much, when, and how it pays attention to it.

The paper is based on the contents analysis of one year of *Narodne Novine* issues and texts concerning the border municipalities of southeastern Serbia. Apart from the analysis of quantitative presence of the contents, the quality of reports was also analysed, that is, content of the text and manner in which it is written about the border regions in southeastern Serbia.

Key words: Southeastern Serbia, Border Municipalities, Devastated Regions, *Narodne Novine*, Contents Analysis

UVOD

Pogranično područje jugoistočne Srbije, graničeći se sa Bugarskom i Makedonijom, sačinjavaju tri okruga: Pirotski, Jablanički i Pčinjski. Sve opštine tih okruga ne naslanjaju se na državnu granicu Srbije s Bugarskom i Makedonijom. Tri opštine Pirotskog okruga – *Pirrot*, *Dimitrovgrad*, *Babušnica* – uz granicu su s Bugarskom, dve iz Pčinjskog (*Bosilegrad*, *Surdulica*) i samo jedna iz Jablaničkog (*Crna Trava*). Preostale tri opštine – *Trgovište*, *Bujanovac*, *Preševo* – pripadajući Pčinjskom okrugu, naslanjaju se na granicu prema Makedoniji.

U pograničju jugoistoka Srbije, pored srpskog naroda, žive tri brojne nacionalne manjine – *bugarska*, *albanska*, *romska* – od kojih su neke i većinske u pojedinim opštinama.¹ Bugari pretežu u Dimitrovgradu i Bosilegradu, Albanci u Bujanovcu i Preševu, Roma ima u svim opštinama, sem u Crnoj Travi. Uz multietničnost ide i viševerskost, pa su tako Srbi, Bugari i dosta Roma hrišćani pravoslavne veroispovesti, Albanci i deo Roma muslimani sunitskog kraka; raste i broj Roma hrišćana protestantskog usmerenja².

¹ Pogledati raniju analizu zastupljenosti nacionalnih manjina u srpskim štampanim medijima u: Milošević, Stojić Atanasov, 2003, str. 60-78.

² O toj narastajućoj diviziji, koja ima emancipatorske potencijale, šire u: Тодоровић, 2011.

Jug Srbije je još uvek trusno područje ne samo zbog mešavine vera, naroda i kultura – koja je, ako se interkulturalizuje, bogatstvo po sebi – nego i zbog „neživljene“ istorije, pogrešne politike, geostrateškog položaja i, naročito, negativnog uplitanja stranih sila. U tzv. *Preševskoj dolini* (Preševo, Bujanovac, Medveđa)³, svom dužinom oslonjenoj i na AP Kosovo i Metohija, na delu je skrivena i otvorena tenzija između Srba i Albanaca, dok su Romi, često i nesnalazeći se između „dve vatre“, kolateralna šteta. Roviti međuetnički odnosi glavna su prepreka prosperitetu toga kraja.

Čitava jugoistočna Srbija, uz istočnu, spada u najdevastiranija srpska područja: većina tamošnjih pograničnih opština, od Dimitrovgrada, preko Crne Trave i Bosilegrada, do Bujanovca i Preševa, decenijama spada u najsiromašnije – očigledan primer je Trgovište. Već je napisano:

„Ugroženi su državni interesi uz granicu, jer dosadašnji razvoj nije bio održiv: ekonomija stagnira, životna sredina je degradirana, kultura zaostaje, socijalni život propada. Čitave pogranične oblasti su demografski prazne, većina sela je pred gašenjem, prostor se čisti od ljudi, stanovništvo iseljava i nestaje. Nema očuvanja, kamo li procvata, kulturnog identiteta Srba i nacionalnih manjina – Bugara, Vlaha, Roma, Albanaca, bez održivog razvoja“ (Петровић & Ђорђевић, 2011, str. 35).

Ako tako stoje stvari u jugoistočnoj Srbiji, u šta nema razloga da se sumnja, onda je sasvim opravdano istraživanje koje smo preduzeli i čije rezultate saopštavamo na sledećim stranicama. Sredstva za masovno prenošenje poruka odsudni su kreatori javnog mnjenja, često opredeljuju političke odluke i, time, neposredno utiču na život.

U tom smislu *Narodnim novinama*, koje se izdaju u Nišu, *centru* jugoistočne Srbije, pripada velika odgovornost: koliko joj, kada i kako posvećuju pažnju.

PREDMET, ZADACI I METOD ISTRAŽIVANJA

Predmet rada je izveštavanje štampanih medija u Nišu o životu u pograničju⁴ u jugoistočnoj Srbiji. Rad se zasniva na analizi sadržaja jednogodišnjeg pisanja dnevnog lista *Narodne novine* o pograničnim opštinama jugoistočne Srbije. Osim analize kvantitativne zastupljenosti sadržaja, analiziran je i kvalitet izveštavanja, a u skladu s tim zadaci istraživanja bili su: (1) utvrditi zastupljenost tekstova o pograničju u jugoistočnoj Srbiji i (2) utvrditi način na koji se piše o pograničju u jugoistočnoj Srbiji.

³ Izmišljen, sasvim neodgovarajući naziv, ali se koristi u literaturi i međunarodnoj komunikaciji.

⁴ O teorijskim poimanjima granice i pograničja videti u: Zanini, 2002.

Indikatori zastupljenosti tekstova su:

- (1) *broj tekstova* koji se odnose na pograničje u jugoistočnoj Srbiji;
- (2) *značaj* koji se pridaje takvim tekstovima (*vrsta teksta* – vest, izveštaj, intervju, komentar, osvrt, kritički izveštaj, feljton, članak, reportaža, preuzeti tekst, antrfile; *veličina teksta* i *opremljenost teksta*⁵);
- (3) *geografska pokrivenost* (izveštavanje iz različitih okruga, uključujući i gradske i seoske sredine).

Indikatori načina izveštavanja su:

- (1) *sadržaj* tekstova (teme);
- (2) *funkcija naslova* (informativna, mobilizacijska, kritička, diskriminativna, senzacionalistička);
- (3) *vrednosna usmerenost* teksta (pozitivna, negativna, neutralna);
- (4) *nameravani efekat* teksta (informisanje o određenoj pojavi, glorifikovanje određene pojave, mobilisanje na neku aktivnost, dezavuisanje određene pojave ili kritički pristup).

UZORAK ISTRAŽIVANJA

Izvorna građa koja je temelj analize obuhvata izveštavanje o pograničnim opštinama jugoistočne Srbije u niškom dnevnom listu *Narodne novine* u periodu od 1. marta 2011. do 29. februara 2012. godine. Analizirani su tekstovi u svakom broju novina tokom svakog meseca čime su se nastojale izbeći sezonske varijacije, kao i neujednačenost u zastupljenosti različitih sadržaja tokom nedelje (154 broja novina i 263 teksta; tabela 1).

Osnovna jedinica analize sadržaja je objavljeni tekst o pograničju u jugoistočnoj Srbiji. Tematska kategorizacija priloga određena je dvostrukim zahtevima: s jedne strane, ona je morala biti dovoljno opsežna da obuhvati raznovrsnost sadržaja, a s druge, morala je ostati u dovoljnoj meri ograničena, kako se ne bi rasplinula u detaljima, zbog čega bi bio onemogućen uvid u glavne kategorije i trendove. Svaki tekst je svrstan u određenu kategoriju, ali su u cilju očuvanja raznovrsnosti sadržaja konkretizovane osnovne teme. Na taj način je omogućena procena koji se aspekti života u pograničju jugoistočne Srbije uglavnom prate u štampanim medijima, koji su aspekti zanemareni (uopšte nisu prisutni ili su prisutni veoma malo), ali i koje su teme vezane za konkretne događaje i lokalne specifičnosti (Милошевић & Стојић Атанасов, 2003, str. 63).

---

⁵ Mesto na kome se nalazi tekst u novinama je takođe značajan indikator vidljivosti (na početnim, srednjim ili završnim stranicama). Međutim, u *Narodnim novinama* su svi tekstovi o pograničju na 15. stranici (rubrika „Srez“), tako da posebna analiza nije bila potrebna.

O LISTU NARODNE NOVINE

Narodne novine, koje su počele da izlaze još 18. oktobra 1944. godine, a od 1. maja 1949. kao organ Oblasnog odbora Narodnog fronta Niške oblasti, kasnije i pod patronatom Socijalističkog saveza radnog naroda Niša, bile su nedeljne sve do 1. januara 1971. godine. Od tada, najviše zahvaljujući Veselinu Piću, znamenitom niškom političkom, kulturnom i naučnom posleniku,⁶ izlaze svakodnevno (subotom i nedeljom dvobroj) u okrilju Novinsko izdavačke ustanove „Narodne novine“ (opširnije Ђорђевић, 2012). Danas su u „privatnim rukama“ i bez ranijeg sjaja. Zapravo rubrika „Srez“, čiji naslov vuče koren iz činjenice da je donedavno Srez niški obuhvatao sadašnje okruge – Toplički, Nišavski i Pirotski, možda je nekakav dokaz da privatizovano glasilo, još uvek tumarajući u profilisanju, koliko-toliko brine i o javnom dobru i opštedruštvenim interesima. Bilo kako bilo, za pohvalu je to što su *Narodne novine* opstale kao jedini dnevni list u Republici Srbiji južno od prestonice.⁷

KVANTITATIVNA ZASTUPLJENOST, OPREMLJENOST I VELIČINA TEKSTOVA O POGRANIČJU U JUGOISTOČNOJ SRBIJI

U periodu od 1. marta 2011. godine do 29. februara 2012. godine u 154 broja novina objavljena su 263 teksta o pograničnim opštinama u jugoistočnoj Srbiji (tabela 1). Na osnovu prikazanih podataka, s jedne strane, može se videti da veliki broj štampanih primeraka nije imao tekstove o pograničju u jugoistočnoj Srbiji, a s druge, da je prosečan broj tekstova 1,7. Razlika se može uočiti u odnosu na ukupan broj tekstova i u odnosu na ukupan broj novina koje sadrže tekstove o pograničju. Najveći prosek je u martu i u aprilu, shodno broju novina koje su pisale o pograničju, a ukoliko se posmatra samo broj objavljenih tekstova najviše ih je u periodu od septembra do decembra.

Tabela 1: Zastupljenost tekstova o pograničju u jugoistočnoj Srbiji

Table 1: Presence of texts on the border regions in southeastern Serbia

Mesec	Broj novina	Broj tekstova	%	Prosečan broj tekstova
2011. godina				
mart	4	11	4,2	2,8
april	8	16	6,1	2

⁶ O njemu više u: Крстић, 1993; Ђорђевић, 2003.

⁷ Još samo u Novom Sadu izlaze dva dnevnika.

maj	6	9	3,4	1,5
jun	9	16	6,1	1,8
jul	8	17	6,5	0,1
avgust	10	15	5,7	1,5
septembar	20	34	12,9	1,7
oktobar	19	28	10,6	1,5
novembar	21	35	13,3	1,7
decembar	23	41	15,6	1,8
2012.				
januar	15	24	9,1	1,6
februar	11	17	6,5	1,5
Ukupno	154	263	100,0	1,7

Tekstovi o pograničju su na 15. stranici u novinama (rubrika „Srez“).⁸ Kako *Narodne novine* imaju 24 stranice, a rubrika je na kraju druge trećine, njen položaj je sasvim zadovoljavajući. Pored mesta u novinama (početne stranice, u sredini ili završne) opremljenost i veličina su važni kriterijumi, koji pokazuju značaj koji se pridaje određenom napisu, uzimajući kao pretpostavku da značajne teme zauzimaju veću površinu i da su tekstovi sa takvim temama opremljeniji.

U ovom radu je kao potpuno opremljen članak određen onaj koji ima nadnaslov, naslov, podnaslov i fotografiju. U tu kategoriju je svrstan i tekst kome nedostaje samo jedan od navedenih elemenata. Delimično opremljen tekst je onaj kome nedostaju dva elemenata, a kao slabo opremljen tretiran je onaj koji ima samo naslov. Analizom sadržaja utvrđeno je da je najmanji broj potpuno opremljenih tekstova (14,8%), dok je broj delimično opremljenih ili slabo opremljenih tekstova približno jednak (41,8 naspram 43,4%) (tabela 2).

Tabela 2: Opremljenost teksta

Table 2: Text elements

	Broj tekstova	%
Potpuno opremljen	39	14,8
Delimično opremljen	110	41,8
Slabo opremljen	114	43,4
Ukupno	263	100,0

Površina stranice (štampani deo) u *Narodnim novinama* je 813,96 cm². Analizirano je da li članak o pograničju dominira na čitavoj stranici

⁸ Koji put, ali zaista retko, desi se da zbog ekskluzivnosti i obima sportske rubrike „pograničje“ ode na stranicu-dve ispred.

(veći od polovine ili manji od polovine stranice) ili dominira na polovini stranice (veći od četvrtine ili manji od četvrtine stranice). Tekstovi su podeljeni na osnovu tri kriterijuma:

- a) tekst $\leq \frac{1}{4}$ (manji ili 203,49 cm²);
- b) $\frac{1}{4} < \text{tekst} < \frac{1}{2}$ (od 203,50 do 406,97 cm²);
- v) tekst $\geq \frac{1}{2}$ (406,98 cm² ili veći).

U skladu s tim, definisane su tri grupe:

- a) tekst ne dominira;
- b) tekst dominira u odnosu na polovinu stranice;
- v) tekst dominira u odnosu na čitavu stranicu.

Najviše je tekstova koji zauzimaju $\frac{1}{4}$ ili manje od $\frac{1}{4}$ stranice, odnosno onih koji ne dominiraju (tabela 3 i 4).

Tabela 3: Veličina teksta bez fotografije

Table 3: Text size without photographs

	Broj tekstova	%
Tekst ne dominira	128	97,7
Tekst dominira u odnosu na polovinu stranice	3	2,3
Tekst dominira u odnosu na čitavu stranicu	-	-
Ukupno	131	100,0

Od ukupno 263 teksta, 131 nije praćen fotografijom (49,8%), dok se uz 132 nalazi fotografija (50,2%). Broj priloga koji dominiraju u odnosu na polovinu stranice se povećao više puta zahvaljujući fotografijama, a izdvojila su se i dva teksta koja dominiraju u odnosu na čitavu stranicu (tabela 4). U daljem komentaru biće istaknuto o kojoj tematici i o kojim opštinama je reč u dominirajućim i potpuno opremljenim tekstovima.

Tabela 4: Veličina teksta sa fotografijom

Table 4: Text size with photographs

	Broj tekstova	%
Tekst ne dominira	75	56,8
Tekst dominira u odnosu na polovinu stranice	55	41,7
Tekst dominira u odnosu na čitavu stranicu	2	1,5
Ukupno	132	100,0

TEMATSKA ZASTUPLJENOST TEKSTOVA O POGRANIČJU U JUGOISTOČNOJ SRBIJI

Najveći broj članaka o pograničju u jugoistočnoj Srbiji (83) odnosio se na *kvalitet života* (31,6%) (tabela 5). U okviru ove kategorije najčešće se pisalo o infrastruktornoj opremljenosti naselja, o ulaganjima u

infrastrukturu i o komunalnim radovima (31,7%), a znatno ređe o životnom standardu i siromaštvu stanovništva (6,1%), privremenom zapošljavanju putem javnih radova (4,9%), izgradnji kupališnog kompleksa (4,9%), životu „običnih“ ljudi (3,7%), dugovanju građana za grejanje i električnu energiju (3,7%) i o starenju stanovništva (negativan prirodni priraštaj, nizak natalitet, porast broja abortusa i razvoda, opadanje broja sklopljenih brakova) (3,7%). Po dva zapisa su o podsticanju nataliteta (novčana pomoć za treće i svako naredno dete, pomoć nezaposlenim trudnicama i finansiranje vantelesne oplodnje) i o zapošljavanju pripravnika.

Tabela 5: Zastupljenost tema u analiziranim tekstovima

Table 5: Presence of topics in analysed texts

	Broj tekstova	%
Politika	4	1,5
Ekonomija	29	11,0
Kultura	42	16,0
Obrazovanje	20	7,6
Religija	2	0,8
Kvalitet života	83	31,6
Sport	8	3,0
Zdravstvo	11	4,2
Socijalna zaštita	5	1,9
Ekologija	5	1,9
Mediji	3	1,1
Prekogranična saradnja	5	1,9
Poljoprivreda	15	5,7
Problemi	24	9,1
Ostalo	7	2,7
Ukupno	263	100,0

Ostale teme su zastupljene samo sa po jednim tekstom: kriminal (krađa bakarnih kazana za pečenje rakije); položaj žena u selima (mogućnost angažovanja, izrada ručnih radova); sela koja nestaju (migracije i starenje stanovništva)⁹; humanost na delu (četiri teksta posebno: udruženje žena pruža pomoć siromašnim starijim ljudima;¹⁰ obezbeđen kombi za prevoz dece sa posebnim potrebama; detetu poklonili aparat za merenje šećera u krvi; humanitarna organizacija dostavila hranu i sredstva za higijenu zavejanim selima); dug za vodu (duguju građani, privreda i

⁹ Detaljnije o tome i uopšte o selu na granici u knjizi *Selo u pograničju* (Ђорђевић и други, 2012).

¹⁰ Više o solidarnosti sa siromašnijim i starijim ljudima u: Милошевић Радловић, 2012; Рашевић, 2012.

vlasnici lokala); proglašenje zaslužnih građana; razvoj turizma uz pomoć Ujedinjenih nacija (projekat obuke seoskog stanovništva za unapređivanje i razvoj turizma); opština pomaže venčanja (100.000 dinara za prvi brak); zgrada opštine uvodi centralno grejanje; pomoć nezaposlenima da započnu razvoj sopstvenih poslovnih delatnosti; povećanje iznosa prilikom ostvarivanja dodatnih prava iz oblasti društvene brige o deci; konkursi za pomoć deci i mladima; novčana pomoć za prvorodenu bebū; obezbeđena sredstva za produžetak rada Narodne kuhinje; zapošljavanje osoba sa invaliditetom; povezivanje radnog staža za radnike u propalim preduzećima kako bi mogli da odu u penziju; izgradnja obilaznice sa mostovima i bez tunela¹¹; meštani negoduju jer nemaju nijednu banku, menjačnicu niti bankomat; počela sa radom Kancelarija za mlade; izgradnja dečijih ustanova; u školi instalirano grejanje; najjužnija srpska opština dobila katastar; počinje projekat „Borba protiv droge“; renovira se Dom učenika; izgradnja bazena; štrajk radnika; nesmetano grejanje do kraja sezone.

Nakon kvaliteta života najviše se pisalo o *kulturi* (16%), ali je skoro duplo manje tekstova (42) sa ovom tematikom. Najveći broj tekstova iz ove kategorije (21,4%) odnosio se na pisanje, štampanje i promocije knjiga, a zatim na pozorišne predstave (premijere i nagrade, 19%). Na negovanje tradicije se odnosilo 16,7% tekstova, a 14,3% na rad narodne biblioteke (elektronska baza publikacija; Ministarstvo kulture Republike Srbije poklonilo knjige biblioteci; nagrada za značajan uspeh; književno veće; internet čitaonica). O izložbama se pisalo 11,9%, a o festivalu rok bendova, festivalu stripa i smotri dečijeg stvaralaštva 7,1%. O letnjim kulturnim sadržajima, koncertu klasične muzike, konkursu za najbolju staru fotografiju o kulturi i istoriji i o konaku malog Riste, u kojem je smešten muzej, izveštavalo se u po jednom članku.

Ekonomska problematika zastupljena je u 29 napisa (11%). Pri tome treba imati u vidu da se u 51,7% slučajeva izveštavalo o investicijama (mlekara, hoteli, sportska hala, livnica, nove mašine), u 13,8% o ekonomskom razvoju, u 10,3% o zameni nekretnina (zamena stanova za Dom vojske), dok su ostale teme prisutne samo sa po jednim tekstom: proširenje najveće proizvodne slobodne zone u Srbiji, proizvodnja i izvoz se nastavljaju, ali ne i zapošljavanje novih radnika, subvencije za izradu HASAP (HACCP) standarda, kontrola i evidentiranje poreskih prijava, marketing radi unapređivanja prodaje proizvoda i ponude usluga, problemi u poslovanju zbog nedovoljnog snabdevanja sirovinama, raspodela opštinskog budžeta.

Posebno su izdvojeni članci o *problemima* u pograničju u jugoistočnoj Srbiji. Takvih tekstova ima ukupno 24 ili 9,1%. Od ukupno 24

¹¹ O saobraćajnoj infrastrukturi u istočnoj i jugoistočnoj Srbiji u: Stefanović, 2012.

teksta u 60% se izveštavalo o nevoljama zbog snega (vanredna situacija, pomoć opštinama pogođenim snežnim nevremenom, posledice snežnog nevremena – pokidani delovi dalekovoda, saobraćaj otežan zbog snega). Tri teksta (12%) su izveštavala o bojkotu popisa od strane Albanaca i nekih romskih porodica, a po jedan o sledećim problemima: prevoz dece; udvostručeni požari na otvorenom; očekuje se status grada ali bez odgovora; presušio seoski vodovod; izgorele borovnice; pojavile se lisice.

Obrazovanju je posvećeno 20 tekstova (7,6%). Dva su izveštavala o stipendijama za studente, dva o tome da srednjoškolci upisuju fakultet u Bugarskoj jer njihova vlada obezbeđuje smeštaj u domu, mesečnu stipendiju od 45 evra i diplome se priznaju u Evropskoj uniji, a dva o otvaranju odeljenja Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu. O ostalim temama iz obrazovanja izveštavalo se samo u po jednom članku: seminar o inkluzivnom obrazovanju; otvaranje „Škole novih lidera“; projekat „Obrazovna inkluzija Roma“; inkluzivno obrazovanje za decu sa posebnim potrebama; u gimnaziji uskoro nastava i na francuskom; seminar „Razvoj poslovnog plana“ radi unapređivanja znanja u oblasti kreiranja biznis planova; učenici osnovne škole osvojili nekoliko nagrada na dramskom festivalu u Novom Sadu; proglašeni dobitni priznanja „Sveti Sava“ u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja; novi projekta „Moj maternji jezik“ i „Druga šansa“ (za sticanje osnovnog obrazovanja); u osnovnoj školi okružna smotra recitatora; učenici srednje muzičke škole organizovali humanitarni koncert; petodnevna radionica za talentovane osnovce i srednjoškolce za informatiku i razvoj softvera; stipendije za učenike srednjih škola; međunarodna saradnja partnerskih škola koje imaju iste smerove.

Poljoprivredi je posvećeno 15 tekstova (5,7%). Četiri teksta (26,7%) su se odnosila na razvoj stočarstva (Ministarstvo poljoprivrede finansira kupovinu priplodnih junica i podeliće ih registrovanim domaćinstvima), dva (13,3%) na setvu pšenice, dva na dobar rod i otkup duvana, a po jedan napis izveštavao je o: sredstvima za razvoj poljoprivrede iz opštinskih budžeta; angažovanju agronoma kao savetodavca radi boljeg razvoja poljoprivrede; nagradama na Sajmu poljoprivrede u Novom Sadu; velikom interesovanju za poljoprivredne kredite; završenoj žetvi; subvencijama za obnovu plantaža; odobrenim premijama za steone junice.

Još manji broj napisa (11) je posvećen *zdravstvu* (4,2%). Tri teksta (27,3%) su izveštavala o zapošljavanju lekara na inicijativu opštine, dva (18,2%) o povećanju dostupnosti usluga zdravstvene zaštite osetljivim populacionim grupama, a po jedan tekst posvećen je: kupovini novog aparata za ultrazvuk (za dijagnostiku srčanih bolesti i bolesti krvnih sudova); strateškom programu Doma zdravlja; lekarima koji su vraćeni na posao odlukom inspekcije; uspešnom radu Doma zdravlja; poklonu

lokalne samouprave porodilištu i poklonu Vlade Japana (bolnica dobila mamograf i skener).

Sportu je posvećeno svega 8 tekstova (3%). Svi su izveštavali o različitim sportskim aktivnostima: osvajanje medalja na karate turniru; otvaranje skijaške sezone i škole sportova; tradicionalni turnir u malom fudbalu; aktivnosti i priznanja Saveza izviđača; otvoreno klizalište kod sportske hale; igranje prijateljskih utakmica; stipendije sportistima sa invaliditetom; jedina takmičarka u bodibildingu.

U kategoriju „ostalo“ svrstano je 7 članaka (2,7%), a teme su: promena naziva ulice; uklanjanje zaostalih kasetnih bombi; nagrada za najbolju brošuru „Seoski turizam“; projekat turističke signalizacije; 110 godina postojanja lovačkog društva „Vidlič“; akcija prikupljanja potpisa za formiranje Regionalne komisije za utvrđivanje podataka u vezi sa brojem postradalih i nestalih za vreme rata u bivšoj SFRJ u periodu od 1991. do 2001. godine.

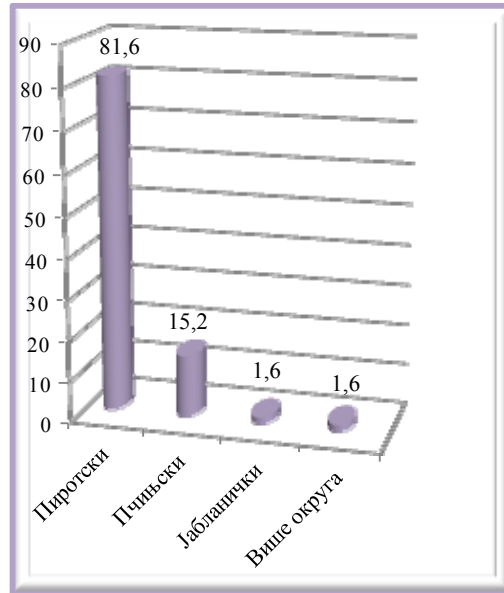
Ostale teme su zastupljene sa po pet ili manje tekstova. U po pet priloga izveštavalo se o socijalnoj zaštiti, ekologiji i prekograničnoj saradnji, u četiri o politici, u tri o medijima i svega u dva teksta o religiji. Kada je reč o *socijalnoj zaštiti* dva teksta od ukupno pet (40%) izveštavala su o radu Narodne kuhinje, a po tekst se odnosio na humanitarnu pomoć staračkim domaćinstvima, zaštiti dece bez roditeljskog staranja i uvođenju novih usluga socijalne zaštite za decu sa posebnim potrebama. Iz oblasti *ekologije* dva teksta od ukupno pet (40%) izveštavala su o akciji podele besplatnog šumskog sadnog materijala, a po jedan zapis se odnosio na regionalnu deponiju (izdvajanje i reciklažu svih vrsta sekundarnih sirovina), na „pluća grada“, tj. na nesređene parkove zarasle u travu i korov i na problem upravljanja komunalnim otpadom (čekaju se darodavci kao podrška, pre svega za nabavku mehanizacije). *Prekogranična saradnja* je u tri od ukupno pet tekstova (60%) prikazana kroz projekte o prekograničnom partnerstvu, a dva teksta iz ove kategorije se odnose na: pripremu projekata za prekograničnu saradnju i na otvaranje novog graničnog prelaza kod Bosilegrada. *Političke teme* su zastupljene u četiri članka (1,5%). Tekstovi su izveštavali o tome da postoji mogućnost kontakta sa saradnicima ombudsmana videolinkom iz Narodne biblioteke i da građani mogu da ukažu na nepravilnosti u radu državnih i opštinskih organa; da je izabran novi predsednik opštine; da je odbijen predlog da se smanji broj odbornika i članova Opštinskog veća i da je zamenik predsednika opštine Bujanovac napustio Partiju za demokratsko delovanje i osnovao novu Demokratsku partiju. O *medijima* su prisutna samo tri teksta: teška finansijska situacija lokalne televizije; opština pomaže lokalna sredstva za masovno prenošenje poruka; zakazana četvrta aukcijska prodaja lokalnog radija. *Religija* se pominje u dva teksta (0,8%): prvi prilog je izveštavao o obnavljanju krsta sv. Vaznesenja, a drugi o manastiru sv. Đorđa (poznatom kao Temska).

Rezultati istraživanja pokazuju da je za *Narodne novine* karakteristično posmatranje pograničja u jugoistočnoj Srbiji uglavnom iz ugla kvaliteta života. Nedostaje dublje upoznavanje sa načinom života, religijom, verskim i narodnim običajima, kao i sa aktuelnim kulturnim stvaralaštvom. Sadržaji o kulturi ne omogućavaju čitaocima uvid u svakodnevni život ljudi sa granice.

GEOGRAFSKA POKRIVENOST I IZVEŠTAVANJE IZ GRADSKIH/SEOSKIH SREDINA

Ukoliko se tekstovi analiziraju sa stanovišta geografske pokrivenosti, odnosno izveštavanja iz gradskih i/ili seoskih područja uočava se da *Narodne novine* najčešće pišu o dešavanjima u gradskom ataru. Od ukupno 263 priloga, samo gradska sredina pominje se u 236 (89,7%), gradska i seoska u 20 tekstova (7,6%) i samo seoska u sedam tekstova (2,7%). To znači da se računajući i zajedničke tekstove (u kojima se izveštavalo i o jednoj i o drugoj) urbana sredina pominje ukupno 256 puta, a ruralna 27 puta.

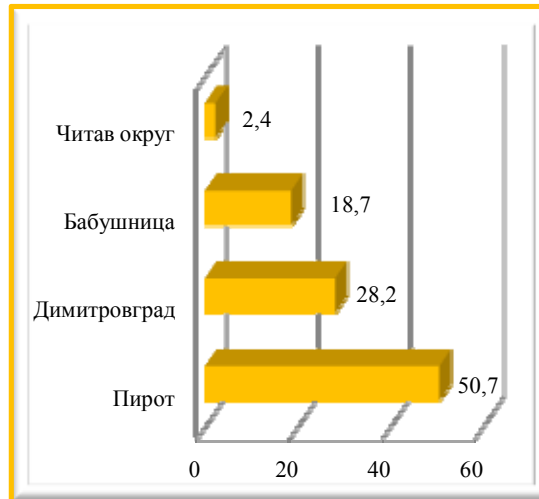
Članci u kojima se pominju pogranične gradske sredine su grupisani prema okruzima da bi se uočilo o kojim okruzima se najviše piše, a koji su zanemareni. Na osnovu podataka prikazanih na grafikonu 1 može se konstatovati da se najviše pisalo o Pirotskom okrugu (ukupno 209 tekstova), znatno manje o Pčinjskom (39 tekstova) i najmanje o Jablaničkom (četiri teksta). Veći broj okruga pominje se u četiri teksta (Pčinjski i Jablanički u tri teksta i Jablanički, Pirotski i Pčinjski u jednom tekstu).

Grafikon 1: Broj tekstova po okruzima (%)

Graph 1: Number of texts per district (%)

Interesantno je pogledati o kojim opštinama se najviše pisalo u pojedinim okruzima, odnosno da li su podjednako zastupljene sve pogranične opštine ili su neke marginalizovane. Što se tiče Pirotskog okruga (209 tekstova) zastupljeni su tekstovi o svim pograničnim opštinama (Babušnica, Dimitrovgrad i Pirot), ali se najviše pisalo o opštini Pirot (106 tekstova, 50,7%), znatno manje o opštini Dimitrovgrad (59 tekstova, 28,2%) i najmanje o opštini Babušnica (39 tekstova, 18,7%). U pet tekstova (2,4%) se pominje čitav okrug (grafikon 2).

Grafikon 2: Pirotski okrug (%)

Graph 2: Pirot District (%)

U Pčinjskom okrugu se takođe pisalo o svim pograničnim opštinama (39 tekstova), ali je najveći broj tekstova o opštini Bujanovac (10 tekstova, odnosno 25,6%). Sledi opština Trgovište (osam tekstova, 20,5%), opština Surdulica (pet tekstova, 12,8%), opština Bosilegrad (četiri teksta, 10,3%) i na kraju opština Preševo (dva teksta, 5,1%). U pet tekstova opština Bujanovac i opština Preševo zajedno (grafikon 3).

Grafikon 3: Pčinjski okrug (%)

Graph 3: Pčinja District (%)

O Jablaničkom okrugu su napisana četiri priloga, a svi se odnose na Crnu Travu. Napisi u kojima se pominje veći broj okruga (takođe četiri teksta) su o Pčinjskom i Jablaničkom okrugu (tri teksta: Trgovište i Crna Trava; Preševo i Crna Trava; Bosilegrad, Surdulica, Trgovište i Crna Trava) i o Jablaničkom, Pčinjskom i Pirotskom okrugu (1 tekst: Crna Trava, Surdulica, Bosilegrad, Trgovište, Pirot, Dimitrovgrad i Babušnica).

Kao što je već istaknuto, selo se pominje u 27 tekstova. Najveći broj njih odnosio se na Pirotski okrug – ukupno 26 (iz opštine Pirot deset, iz opštine Babušnica devet, iz opštine Dimitrovgrad pet i na kraju, zajedno iz Pirot i Dimitrovgrada se pominju u dva), a samo jedan se odnosio na Pčinjski okrug (opština Bujanovac). Seoski krajevi iz Jablaničkog okruga nisu pominjani.

Sela pored Pirot a kojima se pisalo su: Sukovo, Temska (dva puta), Krupac (dva puta), Poljska Ržana (dva puta), Gradašnica (dva puta), Berilovac, Belo Polje (dva puta), Pokrevenik, Ponor, Rsovac; oko Babušnice: Strelac (četiri puta), Raljina (dva puta), Valniš (dva puta), Zvonce (dva puta), Studena, Dučevac, Kijevac, Stol, Krnjino, Ljuberada, Crvena Jabuka (tri puta), Rakov Dol (dva puta), Radosinj (dva puta), Radoševac, Rakita, Našuškovica, Preseka, Berin Izvor, Jasenov Del i Vrelo; pored Dimitrovgrada: Kusa Vrana, Iskrovci, Izatovci, Željuša (tri puta), Pertlaš i područja: Zabrdje, Visok, Derekul i Burel; kraj Bujanovca: Zarbince.

TEMATSKA ZASTUPLJENOST TEKSTOVA U OKRUZIMA (GRADSKIM I SEOSKIM SREDINAMA)

U vezi sa temama o kojima *Narodne novine* pišu mogu se uočiti specifičnosti u odnosu na okruge, ali i unutar njih. Rezultati analize sadržaja su pokazali da se gradske sredine pominju u 236 priloga, seoske u sedam, a gradske i seoske zajedno u dvadeset. Tako se grad pominje u ukupno 256 tekstova. Teme karakteristične za Pirotski i Pčinjski okrug prikazane su u tabeli 6. Za razliku od Pirotskog okruga u kome su zastupljene sve teme, u Pčinjskom okrugu nema članaka o kulturi, religiji, sportu, zdravstvu i medijima, a najbrojniji su oni o kvalitetu života i o svakojakim problemima u okrugu. U Pirotskom okrugu takođe preovlađuju tekstovi o kvalitetu života, ali nakon toga slede o kulturi, ekonomiji, obrazovanju, poljoprivredi i zdravstvu.

Tabela 6: Zastupljenost tema u Pirotskom i Pčinjskom okrugu (gradske sredine)

Table 6: Presence of topics in the Pirot and Pčinja Districts (urban environments)

TEME:	PIROTSKI OKRUG		PČINJSKI OKRUG	
	Broj tekstova (209)	%	Broj tekstova (39)	%
Politika	3	1,4	1	2,6
Ekonomija	26	12,4	3	7,6
Kultura	42	20,1	-	-
Obrazovanje	14	6,7	5	12,8
Religija	2	1,0	-	-
Kvalitet života	61	29,2	16	41,0
Sport	8	3,8	-	-
Zdravstvo	11	5,3	-	-
Socijalna zaštita	4	1,9	1	2,6
Ekologija	4	1,9	1	2,6
Mediji	3	1,4	-	-
Prekogranična saradnja	4	1,9	1	2,6
Poljoprivreda	13	6,2	2	5,1
Problemi	8	3,8	8	20,5
Ostalo	6	2,9	1	2,6

Prilozi koji se odnose na Jablanički okrug (četiri) bave se problemima ovoga kraja, a u tekstovima u kojima se pominje veći broj okruga reč je o kvalitetu života (jedan tekst) i o problemima okruga (tri teksta).

a) Pirotski okrug

Najveći broj tekstova iz Pirotskog okruga odnosio se na opštinu Pirot (tabela 7)¹². Može se jasno uočiti da je najviše prostora posvećeno kvalitetu života, a zatim kulturi i ekonomiji. Ostale teme su zastupljene u znatno manjem broju – obrazovanje sedam tekstova, zdravstvo i poljoprivreda šest, dok su u pet ili manje članaka u jednogodišnjem pisanju analiziranih novina zastupljene sportske vesti, ekologija, socijalna zaštita, religija, mediji, prekogranična saradnja i značajniji opštinski problemi.

¹² U tabeli 7. i 8. prikazan je samo broj tema radi preglednosti.

Tabela 7: Zastupljenost tema – Pirotski okrug (broj tekstova)

Table 7: Presence of topics – the Pirot District (number of texts)

Opštine	Pirot	Dimitrovgrad	Babušnica	Čitav okrug
Tematske oblasti				
Politika	-	2	1	-
Ekonomija	17	7	2	-
Kultura	21	13	8	-
Obrazovanje	7	4	3	-
Religija	1	1	-	-
Kvalitet života	30	12	17	2
Sport	5	2	1	-
Zdravstvo	6	5	-	-
Socijalna zaštita	2	1	-	1
Ekologija	2	-	1	1
Mediji	3	-	-	-
Prekogranična saradnja	2	1	1	-
Poljoprivreda	6	5	1	1
Problemi	3	1	4	-
Ostalo	1	5	-	-
Ukupno	106	59	39	5

Od ukupno 30 priloga posvećenih *kvalitetu života* pet se odnosilo na infrastrukturu opremljenost naselja (16,7%), četiri na privremeno zapošljavanje putem javnih radova (13,3%), dva na dugovanje građana za grejanje i električnu energiju (6,7%), a po jedan napis izveštavao je o: životu „običnih ljudi“; započetom projektu koji se tiče položaja žena u selima opštine Pirot; starenju stanovništva, niskom natalitetu, porastu broja abortusa i razvoda i opadanju broja sklopljenih brakova; nesmetanom grejanju do kraja sezone; dugovanju za vodu (građana, privrede i vlasnika lokala); pomoći nezaposlenima da započnu razvoj sopstvenih poslovnih delatnosti; proglašenju zaslužnih građana opštine Pirot povodom Dana grada; konkursima za projekte za pomoć deci i mladima; otvaranju novih radnih mesta – zapošljavanju pripravnika; tome da su obezbeđena sredstva za rad Narodne kuhinje; zapošljavanju osoba sa invaliditetom; inicijativi samostalnog sindikata u Pirotu da se poveže radni staž za više od 600 radnika u propalim preduzećima, čime bi stekli uslove za penziju; izgradnji dečijih ustanova; tome da je opština obezbedila sredstva za grejanje u školama; početku projekta „Borba protiv droge“; renoviranju Doma učenika u Pirotu; izgradnji bazena u Pirotu; razvoju turizma uz pomoć UN.

Iz oblasti *kulture* najveći broj tekstova (šest) se odnosio na negovanje tradicije (28,6%), četiri (19,0%) na pisanje, štampanje i promociju knjiga, tri (14,3%) na pozorišne predstave, premijere i nagrade, 2 (9,5%) na rad Narodne biblioteke i dva (9,5%) na održavanje festivala stripa i rok sastava. Po jedan članak je izveštavao o: Pirotskom letu (20 kulturnih sadržaja); koncertu klasične muzike; konkursu za najbolju staru fotografiju o kulturi i istoriji; konaku maloga Riste u kojem je smešten muzej.

Iz sfere *ekonomije* se najviše pisalo o investicijama (devet tekstova, 52,9%). Reč je o ulaganju u mlekaru Pirot, rekonstrukciji stadiona u Pirotu, sportske hale i izgradnji hotela na Staroj planini. Nakon toga se najviše pisalo o privrednom razvoju (četiri teksta, 23,5%), a po jedan napis je izveštavao o raspodeli opštinskog budžeta Pirot, prodaji Doma vojske u Pirotu (mogućnost zamene za stanove) i proširenju slobodne zone Pirot, najveće proizvodne slobodne zone.

Potom slede prilozi o *obrazovanju*. Dva teksta (28,6%) su se ticala studentskih stipendija i mogućnosti zapošljavanja po završetku studija, a po jedan je izveštavao o: obrazovnoj inkluziji Roma; učenicima osnovne škole Sveti Sava iz Pirota koji su osvojili nekoliko nagrada na dramskom festivalu u Novom Sadu; proglašenju dobitnika priznanja „Sveti Sava“ u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja; Visokoj školi strukovnih studija za obrazovanje vaspitača iz Pirota, koja je u saradnji sa servisom Microsoft-a organizovala petodnevnu radionicu za talentovane osnovce i srednjoškolce za informatiku i razvoj softvera; tome da predstavnici Ekonomske škole iz Pirota (učenici i profesori) putuju u Nemačku u okviru projekta „Partnerstvo na delu“ (reč je o međunarodnoj saradnji partnerskih škola koje imaju iste smerove, a u cilju razmene iskustva).

O *zdravstvenoj zaštiti* je objavljeno šest priloga, a tri od toga razmatraju zapošljavanje lekara na inicijativu opštine Pirot. Po jedan tekst je izveštavao o tome da su odlukom inspekcije lekari vraćeni na posao, da je lokalna samouprava poklonila pirotskom porodilištvu spavačice i posteljine i da je pirotska bolnica dobila mamograf i skener (poklon Vlade Japana).

Isto toliko članaka (šest) je štampano i o *poljoprivredi*. Polovina tekstova se odnosila na to da Ministarstvo poljoprivrede finansira kupovinu priplodnih junica koje će podeliti registrovanim domaćinstvima, a polovina je izveštavala o velikom interesovanju stanovnika opštine Pirot za poljoprivredne kredite, o završenim žetvenim radovima i o subvencijama za obnovu plantaža.

Sportske teme su zastupljene u pet priloga: otvaranje skijaške sezone i škole sportova na Staroj planini; aktivnosti i priznanja Saveza izviđača u Pirotu; otvoreno klizalište kod sportske hale „Kej“ u Pirotu; ugovori za stipendije sportistima sa invaliditetom; jedina takmičarka u bodibildingu iz Pirota.

O *medijima* je pisano u tri teksta – loša finansijska situacija Televizije Pirot; opština Pirot pomaže lokalne medije; zakazana četvrta aukcijska prodaja Radio Pirota. Takođe, kroz tri teksta *Narodne novine* su svedočile o problemima u Pirotu: Pirot traži status grada ali još uvek bez odgovora; vanredna situacija zbog snega; pomoć opštinama i posledice snežnog nevremena (otežan saobraćaj).

Dva teksta pišu o *socijalnoj zaštiti*: jedan o tome da je obezbeđen rad Narodne kuhinje u Pirotu za najsiromašnije, a drugi o zaštiti dece bez roditeljskog staranja. *Prekogranična saradnja* je takođe zastupljena u dva priloga: priprema projekata za prekograničnu saradnju i projekat o prekograničnom partnerstvu (pirotsko udruženje „Pirgos“ i „Znanie“ iz Loveča u Bugarskoj). I o *ekologiji* postoje samo dva teksta: o besplatnom šumskom sadnom materijalu (JP „Srbijašume“ – Šumsko gazdinstvo iz Pirota je pokrenulo akciju).

O opštini Dimitrovgrad ima znatno manje tekstova, a većina je obrađivala kulturu, kvalitet života i ekonomiju. Iz oblasti *kulture* najčešće se pisalo o pozorištu (o predstavama, promocijama i nagradama) (pet tekstova, 38,5%), zatim o radu Narodne biblioteke (četiri teksta, 30,8%), o štampanju, pisanju i promociji knjiga (tri teksta, 23,1%), dok je najmanje napisano o izložbama (jedan napis, 7,7%). O *kvalitetu života* može se stvoriti slika na osnovu sledećih sadržaja: infrastrukturna opremljenost naselja (osam tekstova, 66,7%); podsticanje nataliteta (novčana pomoć za treće i svako naredno dete, pomoć nezaposlenim trudnicama, finansiranje vantelesne oplodnje) (dva teksta, 16,7%); novčana pomoć za prvorodenu bebu (jedan tekst, 8,3%); izgradnja obilaznice oko Dimitrovgrada sa mostovima bez tunela (finansira Svetska banka) (jedan tekst, 8,3%). Prema zastupljenosti slede *ekonomske teme*. Dva teksta (28,6%) su izveštavala o investicijama, a po prilog: o tome da zbog ekonomske krize konfekcija u Dimitrovgradu ne zapošljava nove radnike, ali nastavlja proizvodnju i izvoz; o subvencijama za izradu HASAP (HACCP) standarda; o kontroli i evidentiranju poreskih prijava; o marketingu radi unapređivanja prodaje proizvoda i ponude usluga; o zameni nekretnina. O *zdravstvenoj zaštiti* se pisalo u pet tekstova. Dva teksta (40%) se odnose na povećanje dostupnosti usluga zdravstvene zaštite osetljivim populacionim grupama – projekat „Moj lekar u mojoj kući“, a po jedan tekst izveštava o kupovini novog aparata za ultrazvuk za dijagnostiku srčanih bolesti i bolesti krvnih sudova, zatim o strateškom programu Doma zdravlja u Dimitrovgradu i o njegovom uspešnom radu. O *poljoprivredi* ima pet priloga. Dva teksta (40%) su izveštavala o setvi pšenice, a tri o tome: da Ministarstvo poljoprivrede finansira kupovinu priplodnih junica koje će podeliti registrovanim domaćinstvima; da su obezbeđena sredstva za razvoj poljoprivrede iz opštinskog budžeta – nabavka mehanizacije, uređenje i izgradnja novih objekata; da su mlekari iz Dimitrovgrada osvojili devet nagrada na sajmu poljoprivrede u Novom

Sadu. Tekstovi o *obrazovanju* (četiri) informišu o: seminaru „Razvoj poslovnog plana“ radi unapređivanja znanja u oblasti kreiranja biznis planova; najboljem radu na temu „Moj maternji jezik“ i projektu „Druga šansa“ (za sticanje osnovnog obrazovanja); aktivnostima učenika srednje muzičke škole u Dimitrovgradu, koji su organizovali humanitarni koncert, a sredstva su namenjena deci sa posebnim potrebama); interesovanju srednjoškolaca iz Dimitrovgrada za studiranje u Bugarskoj, jer njihova Vlada obezbeđuje smeštaj u domu i mesečnu stipendiju od 45 evra, a diplome se priznaju u Evropskoj uniji.

Političke teme su prisutne u dva teksta. Pisalo se o tome da postoji mogućnost kontakta sa saradnicima ombudsmana (videolinkom iz Narodne biblioteke i da građani mogu da ukažu na nepravilnosti u radu državnih i opštinskih organa) i da je izabran novi predsednik opštine. Svega dva teksta prate *sportska dešavanja*: tradicionalni turnir u malom fudbalu i prijateljske utakmice.

Po jedan članak je izveštavao o *religiji* (obnovljen krst svetog Vaznesenja u Dimitrovgradu), *socijalnoj politici* (humanitarna pomoć staračkim domaćinstvima), *prekograničnoj saradnji* (saradnja opštine Dimitrovgrad i Dragoman iz Bugarske; opštine su pobratimljene odlukom Resornog ministarstva u Vladi Republike Srbije) i *problemima* u opštini (pojavile se lisice u opštini Dimitrovgrad).

U kategoriju „*ostalo*“ spada: nagrada za turističku organizaciju Dimitrovgrad – najbolja brošura „Seoski turizam“; projekat turističke signalizacije; 110 godina postojanja lovačkog društva „Vidlič“; akcija prikupljanja potpisa za formiranje regionalne komisije za utvrđivanje podataka u vezi sa brojem postradalih i nestalih za vreme rata u bivšoj SFRJ u periodu 1991. do 2001. godine.

O opštini Babušnica je još manji broj priloga. Sedamnaest je izveštavalo o *kvalitetu života* – četiri o infrastrukturalnoj opremljenosti naselja, četiri o izgradnji kupališnog kompleksa u Babušnici, dva o životnom standardu i siromaštvu, a po jedan članak se odnosio na sledeće sadržaje: kriminal (krađa bakarnih kazana za pečenje rakije); opština Babušnica pomaže venčanja (sto hiljada dinara za prvi brak); udruženje žena pomaže siromašnim starijim ljudima; obezbeđen kombi za prevoz dece sa smetnjama u razvoju (donacija australijske ambasade); humanost na delu (detetu iz opštine Babušnica Otvorena zabavna škola fudbala i američka ambasada u Beogradu poklonili aparat za merenje šećera u krvi; humanitarna organizacija „Lužničke rukotvorine“ iz Babušnice pomaže stanovnicima zavejanih sela u opštini Babušnica tako što im dostavlja hranu i sredstva za higijenu); u Babušnici počela sa radom kancelarija za mlade. Znatno manji broj napisa je iz *kulturne* sfere – četiri o izložbama, dva o pisanju, štampanju i promocijama knjiga, jedan o negovanju tradicije i jedan o festivalu dečijeg stvaralaštva. O *problemima* u ovoj opštini se pisalo u četiri teksta – tri o vanrednoj situaciji zbog snega

(pomoć ugroženima i posledice snežnog nevremena) i jedan o svakodnevnim problemima prevoza putnika, prvenstveno dece. Iz oblasti *obrazovanja* je još manji broj tekstova (svega tri) – projekat „Obrazovna inkluzija Roma“; inkluzivno obrazovanje za decu sa posebnim potrebama; okružna smotra recitatora Babušnice u osnovnoj školi „Despot Stefan Lazarević“. Što se tiče *ekonomije*, samo u dva teksta se pisalo o investicijama, a po jedan tekst se odnosio na *politiku* (odbijen predlog da se smanji broj odbornika i članova Opštinskog veća), *sport* (osvajanje medalja takmičara iz Babušnice na karate turniru koji je održan u Prokuplju), *ekologiju* (nesređeni parkovi, „pluća grada“ zarasla u travu i korov), *prekograničnu saradnju* (saradnja opštine Babušnica i bugarskog grada Slivnica – obnavlja se zgrada bolnice u Babušnici i biće pretvorena u Centar za starije i iznemogle) i *poljoprivredu* (odobrene premije za steone junice).

O čitavom okrugu, odnosno bez izdvajanja posebne opštine, pisalo se u pet tekstova – dva teksta o kvalitetu života (sela nestaju zbog migracija i starenja stanovništva; otvaranje novih radnih mesta); jedan iz oblasti socijalne zaštite (uvođenje novih usluga socijalne zaštite za decu sa posebnim potrebama – projekat za socijalnu inkluziju u oblasti zaštite dece sa posebnim potrebama); jedan iz ekologije (izdvajanje i reciklaža svih vrsta sekundarnih sirovina); i jedan iz poljoprivrede (angažovanje agronoma na godinu dana na području Pirotskog okruga kao savetodavca radi boljeg razvoja poljoprivrede u tom kraju).

Bitno je pogledati i distribuciju tekstova o seoskim sredinama u Pirotskom okrugu. O seoskim sredinama u opštini Pirot napisano je 10 priloga, u opštini Babušnica devet, u opštini Dimitrovgrad pet, a u opštini Pirot i Dimitrovgrad zajedno dva teksta. Teme koje se odnose na ove sredine su: (1) opština Babušnica – jedan napis iz ekonomije (investicije), jedan iz kulture (izložbe), dva iz obrazovanja (seminar o inkluzivnom obrazovanju i inkluzivno obrazovanje za decu sa posebnim potrebama), dva o kvalitetu života (infrastrukturna opremljenost naselja; kriminal – krađa bakarnih kazana za pečenje rakije), i dva o problemima (vanredna situacija zbog snega, pomoć opštinama i posledice snežnog nevremena); (2) opština Dimitrovgrad – četiri članka o kvalitetu života (dva o infrastrukturnoj opremljenosti naselja, jedan zapis o životu „običnih ljudi“ i drugi o novčanoj pomoći za prvorodenu bebu u opštini Dimitrovgrad) i tekst o zdravstvu (povećanje dostupnosti usluga zdravstvene zaštite osetljivim populacionim grupama – projekat „Moj lekar u mojoj kući“); (3) opština Pirot – jedan tekst o religiji (manastir sv. Đorđe, poznatiji kao Temska), osam o kvalitetu života (tri o infrastrukturnoj opremljenosti naselja, jedan zapis o životu „običnih ljudi“, jedan članak o položaju žena u selima opštine Pirot, mogućnost njihovog angažovanja izradom ručnih radova i pripremanjem zdrave hrane, jedan tekst o izgradnji dečijih ustanova, jedan o tome da je škola

dobila grejanje i jedan o razvoju turizma uz pomoć UN) i jedan tekst o problemima (da je presušio seoski vodovod); opština Pirot i Dimitrovgrad zajedno – jedan napis o kvalitetu života (o infrastrukturnoj opremljenosti naselja) i jedan o poljoprivredi (da Ministarstvo poljoprivrede finansira kupovinu priplodnih junica i podeliće ih registrovanim domaćinstvima).

Funkcija naslova tekstova koji se odnose na Pirotski okrug je uglavnom informativna (89%), zatim senzacionalistička (6,7%), potom mobilizacijska (3,3%), kritička (0,5%) i informativna i kritička (0,5%). Tekstovi su potpuno opremljeni 16,3%, delimično opremljeni 41,1%, a loše opremljeni 42,6%. Poseban povod za pisanje većine tekstova uglavnom nije postojao, a za ostale je bio neki važan događaj poput potpisivanja sporazuma četiri opštine za uvođenje novih usluga socijalne zaštite za decu sa posebnim potrebama koji je predat Ministarstvu za socijalni rad i socijalnu politiku, priprema Pirota za domaćina susreta pozorišta „Joakim Vujić“, dobijanja značajnih nagrada i tako dalje. Nameravani efekat članaka je u najvećem broju informativan (88,5%), zatim informativan i mobilizacijski (10,5%) i informativan i kritički (1,0%). Tekstovi su u većini izveštaji (65,1%), vesti (32,5%), dok su ostale novinarske forme zastupljene u veoma malom procentu. Što se tiče vrednosne usmerenosti, napisi su u najvećem broju vrednosno neutralni. Većina je praćena fotografijama, ali je samo trećina njih funkcionalno povezana sa sadržajem teksta (ostale su više ilustrativne). Što se tiče veličine teksta, u skladu sa navedenim kriterijumima na početku rada, 158 tekstova nije dominantno (101 bez fotografije i 57 sa fotografijom), 49 sa fotografijom dominira na polovini stranice, a 2 sa fotografijom dominiraju u odnosu na čitavu stranicu.

b) Pčinjski okrug

Od ukupnog broja analiziranih tekstova za Pčinjski okrug (39) na opštinu Bujanovac se odnosilo deset, sledi Trgovište sa osam, zatim Surdulica sa pet, Bosilegrad sa četiri i Preševo sa dva napisa. Bujanovac i Preševo se pominju u pet članaka, a čitav Pčinjski okrug u pet (tabela 8).

Tabela 8: Zastupljenost tema – Pčinjski okrug (broj tekstova)

Table 8: Presence of topics – the Pčinja District (number of texts)

Opština	Bujanovac	Trgovište	Surdulica	Preševo	Bosilegrad	Bujanovac i Preševo	Čitav okrug
Politika	1	-	-	-	-	-	-
Ekonomija	1	-	2	-	-	-	-
Kultura	-	-	-	-	-	-	-
Obrazovanje	2	-	-	-	1	2	-
Religija	-	-	-	-	-	-	-
Kvalitet života	1	7	3	1	-	-	4
Sport	-	-	-	-	-	-	-
Zdravstvo	-	-	-	-	-	-	-

Socijalna zaštita	-	1	-	-	-	-	-
Ekologija	1	-	-	-	-	-	-
Mediji	-	-	-	-	-	-	-
Prekogranična saradnja	-	-	-	-	1	-	-
Poljoprivreda	2	-	-	-	-	-	-
Problemi	2	-	-	-	2	3	1
Ostalo	-	-	-	1	-	-	-
Ukupno	10	8	5	2	4	5	5

Za opštinu Bujanovac nijedna tema nije prevlađujuća. Dva priloga se odnose na *obrazovanje* (otvoreno odeljenje Ekonomskog fakulteta u Bujanovcu), isto toliko na *poljoprivredu* (dobar rod i otkup duvana) i na *probleme u opštini* (vanredna situacija zbog snega; pomoć opštinama pogođenim snežnim nevremenom), a o *politici, ekonomiji, kvalitetu života i ekologiji* u posmatranom periodu je objavljen samo po jedan napis (zamenik predsednika opštine Bujanovac napustio Partiju za demokratsko delovanje i osnovao novu Demokratsku partiju; investije; infrastrukturna opremljenost naselja; problemi upravljanja komunalnim otpadom).

Za razliku od Bujanovca, najbrojniji tekstovi o opštini Trgovište su o *kvalitetu života* (7 tekstova). Međutim, samo se jedan odnosio na *socijalnu zaštitu*, a o ostalim temama (kultura, obrazovanje, sport, ekonomija i tako dalje) se uopšte nije pisalo. Što se tiče kvaliteta života dva teksta izveštavaju o životnom standardu i siromaštvu, dva o starenju stanovništva, jedan o infrastrukturnoj opremljenosti naselja, jedan o tome da Trgovište nema nijednu banku, bankomat niti menjačnicu i jedan da zgrada opštine dobija centralno grejanje.

Slična je situacija sa Surdulicom. Prisutne su samo dve teme, *kvalitet života* u tri članka (dva o infrastrukturnoj opremljenosti naselja i jedan o štrajku radnika u fabrici automobilskih elektromotora) i *ekonomija* u dva teksta (investicije i snabdevanje sirovinama u fabrici stilskog nameštaja). Preševu se posvećivala još manja pažnja. U jednogodišnjem pisanju novina mogu se videti samo dva teksta posvećena ovoj opštini (jedan tekst se odnosio na *kvalitet života*, da je ova najjužnija srpska opština dobila katastar, a drugi na uklanjanje kasetnih bombi i svrstan je u kategoriju „ostalo“).

Ni o Bosilegradu se nije izveštavalo redovno. O njemu se mogu pročitati svega četiri priloga – jedan o *obrazovanju* (oko 90% studenata iz Bosilegrada upisuje neki od fakulteta na Univerzitetu u Sofiji jer Bugarska nudi odlične uslove za mlade koji su poreklom Bugari a žive u nekoj od zemalja regiona; opština pomaže srednjoškolicima da upišu neki od fakulteta u Sofiji tako što prima i prosleđuje njihove zahteve za polaganje prijemnog ispita, a organizuje i besplatan prevoz do Sofije), drugi o *prekograničnoj saradnji* (otvaranje novog graničnog prelaza kod

Bosilegrada) i dva o *problemima u opštini* (izgorele borovnice na planini kod Bosilegrada; vanredna situacija zbog snega).

O Bujanovcu i Preševu zajedno pisalo se u pet tekstova – dva se odnose na obrazovanje (stipendije za učenike srednjih škola; otvorena škola „Novih lidera“ namenjena maturantima srednjih škola iz Preševa i Bujanovca), a tri na probleme u ovim opštinama (bojkot popisa; Albanci i neke romske porodice bojkotuju popis). Takođe se mogu pročitati članci o čitavom Pčinjskom okrugu (ukupno pet). Četiri teksta pišu o kvalitetu života (životni standard i siromaštvo; opada broj đaka u osnovnim školama; infrastrukturna opremljenost; dugovanja građana za električnu energiju i grejanje), a jedan o problemima okruga (vanredna situacija zbog snežnog nevremena).

Što se tiče napisa o seoskim sredinama u Pčinjskom okrugu, reč je o samo jednom tekstu (opština Bujanovac) koji je izveštavao o problemima, odnosno o vanrednoj situaciji zbog snega (pomoć ugroženom stanovništvu i posledice snežnog nevremena).

Funkcija naslova priloga o ovom okrugu je pretežno informativna (89,7%), zatim mobilizacijska (5,1%), kritička (2,6%) i senzacionalistička (2,6%). Potpuno je opremljeno 5,1%, delimično je opremljeno 46,2% dok je loše opremljeno 48,7% tekstova. Nameravani efekat članaka je: informativan 74,4%, informativan i mobilizacijski 17,9%, kritički 2,6%, informativan mobilizacijski i kritički 5,1%. Vrsta teksta koja je zastupljena je izveštaj (76,9%), a zatim vest (23,1%). Napisi su uglavnom vrednosno neutralni. Od ukupno 39 tekstova 15 je praćeno fotografijom, ali su one u manjem broju funkcionalno povezane sa sadržajem, više su ilustrativne. U skladu sa prethodno navedenim kriterijuma, 33 teksta ne dominiraju (21 bez fotografije i 12 sa fotografijom), a 6 je dominantno u odnosu na polovinu stranice (3 bez fotografije i 3 sa fotografijom).

v) *Jablanički okrug*

Tekstovi koji se odnose na Jablanički okrug (četiri) bave se nevoljama u Crnoj Travi: vanredna situacija zbog snega, pomoć opštinama pogođenim snežnim nevremenom, pokidani delovi dalekovoda i otežan saobraćaj.

Funkcija naslova je informativna. Potpuno opremljenih napisa nema, dok su tri delimično opremljena, a jedan loše opremljen. Povod za pisanje tekstova je snežno nevreme i kašnjenje početka drugog polugodišta u školi. Nameravani efekat članaka je informativan, a pisani su vrednosno neutralno. Dva teksta su vesti, dva izveštaji. Tri teksta su praćena fotografijama, funkcionalno povezanim sa sadržajem. Što se tiče veličine tekstova oni ne dominiraju ni sa fotografijom.

g) *Više okruga*

U tekstovima o većem broju okruga (tri puta Pčinjski i Jablanički i jednom Jablanički, Pčinjski i Pirotski) pisalo se o kvalitetu života (o infrastrukturnoj opremljenosti Preševa i Crne Trave) i o problemima (tri

priloga o vanrednoj situaciji zbog snežnog nevremena u Trgovištu i Crnoj Travi, zatim u Bosilegradu, Surdulici, Trgovištu i Crnoj Travi i na kraju u Crnoj Travi, Surdulici, Bosilegradu, Trgovištu, Pirotu, Dimitrovgradu i Babušnici).

Funkcija naslova je informativna. Potpuno je opremljen samo jedan tekst, dva delimično, a jedan loše. Nameravani efekat napisa je informativan, jedan tekst je vest, a tri su izveštaji. Jedan članak dominira na polovini stranice, a zajedno sa fotografijom dva. Nameravani efekat tekstova je informativan, a sročeni su vrednosno neutralno. Uz tri teksta se nalaze fotografije, funkcionalno povezane sa sadržajem.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Jednogodišnja analiza sadržaja niškog dnevnog lista *Narodne novine* svedoči da se u posmatranom periodu najviše pisalo o Pirotskom okrugu – 209 tekstova – s tim što je najveći broj članaka o opštini Pirot, skoro duplo manji o opštini Dimitrovgrad, a najmanji o opštini Babušnica. Slika se ne menja ni kada se dodaju članci u kojima se pominje veći broj okruga i opština, jer su u pitanju samo tri napisa o snežnom nevremenu, po jedan za svaku opštinu u Pirotskom okrugu. Skoro svi potpuno opremljeni tekstovi su o Pirotskom okrugu (opština Pirot)(34 od ukupno 39 potpuno opremljenih), a takođe i tekstovi dominantni na pola stranice, koji su uglavnom izveštavali o kvalitetu života, kulturi i ekonomiji. Članci koji dominiraju u odnosu na čitavu stranicu malobrojni su, svega dva, ali su i oni o Pirotskom okrugu (opština Pirot). Izveštavali su o ekonomskom razvoju i o konaku maloga Riste u Pirotu u kojem je smešten Muzej Ponišavlja Pirot.

Teme u tekstovima o opštini Pirot su raznovrsne, mada su neke zastupljene u veoma malom procentu. Kada je reč o opštini Babušnica, pojedine su potpuno izostale. Iako je najviše prostora posvećeno kvalitetu života, rezultati pokazuju da nedostaje dublje upoznavanje sa životom na granici i u pograničju.

Prvi zaključak: *Narodne novine* bi trebalo iz ugla pograničja da srazmernije objavljuju priloge iz Pirotskog okruga, da na uštrb napisa iz opštine Pirot znatno povećaju broj tekstova iz Babušnice, kako bi se lužnički kraj izjednačio s dimitrovgradskim.

O Pčinjskom okrugu se pisalo znatno manje (svega 39 tekstova): najviše o Bujanovcu, dok su ostale opštine prilično zanemarene. Shodno ovako malom broju tekstova jasno je da je veliki broj tema ostao potpuno nepokriven. Za čitavu godinu nije objavljen nijedan tekst o kulturi, zdravlju, sportu, religiji i sredstvima za masovno prenošenje poruka. Tome treba dodati one priloge u kojima se pominje veći broj okruga i opština (prilog za Preševo o infrastrukturnoj opremljenosti, tri o snežnom nevremenu u Trgovištu, dva u Bosilegradu i dva u Surdulici). Međutim,

to samo povećava broj članaka, ali ne menja znatno tematsku zastupljenost.

Drugi zaključak: *Narodne novine* bi trebalo iz ugla pograničja da štampaju daleko više priloga iz Pčinjskog okruga, barem onoliko koliko iz Pirotskog, jer pčinjsko područje ima više pograničnih opština.

Treći zaključak: *Narodne novine* bi trebalo iz ugla pograničja da srazmernije objavljuju priloge iz Pčinjskog okruga, da povećaju broj tekstova iz Bosilegrada i Surdulice, posebno iz Preševa i Trgovišta, najnerazvijenijeg mesta.

Ubedljivo najmanje se pisalo o Jablaničkom okrugu. Za godinu dana napisana su samo četiri teksta o Crnoj Travi i to za vreme snežnog nevremena. Ostale teme uopšte nisu uzete u obzir. Ukoliko se dodaju tekstovi u kojima se pominje veći broj okruga i opština povećava se broj napisa o Crnoj Travi za četiri, ali se posebno ne menja tematska zastupljenost, jer je samo jedan prilog o infrastrukturnoj opremljenosti naselja, a tri su o vanrednoj situaciji zbog snežnog nevremena.

Četvrti zaključak: *Narodne novine* bi trebalo iz ugla pograničja da posvete izuzetnu pažnju Crnoj Travi iz Jablaničkog okruga i da broj napisa bude istovetan povećanom broju tekstova iz Trgovišta.

Peti zaključak: *Narodne novine* bi trebalo iz ugla pograničja da srazmernije publikuju članke o selima na granici – jer su ona rak-rana srpske države (Đorđević i drugi, 2012) – smanjivši broj tekstova o opštinskim centrima.

Šesti zaključak: *Narodne novine* bi trebalo iz ugla pograničja da pri objavljivanju priloga vode računa o sledećem redosledu: ekonomija uopšte, poljoprivreda, prekogranična saradnja, kvalitet života, kultura, obrazovanje, zdravstvo, socijalna zaštita, politika, mediji, religija, sport...

Opšti utisak je da su mnoge važne teme nedovoljno pokrivene, ali i da *Narodne novine* igraju važnu ulogu u opštem informisanju stanovništva jugoistočne Srbije i poglavito njenog pograničja.

LITERATURA

- Ђорђевић, Д. Б. (2012). Пламене зоре: социолошка белешка о акцијаштву. У: Андон. Г. Костадиновић и Д. Б. Ђорђевић (Прир.), *Пламене зоре* (стр. 71-80). Ниш: Висока школа струковних студија за менаџмент у саобраћају.
- Ђорђевић, Д. Б. (2003). *Веселин Илић или истина о неподобном појединцу*. Ниш: ЈУНИР, ЦБС, ИАЦ, Свен.
- Ђорђевић, Д. Б. и други (Прир.). (2012). *Село у пограничју: село у пограничју источне и југоисточне Србије*. Београд: Службени гласник, Завод за проучавање села.
- Zanini, P. (2002). *Značenja granice*. Beograd: Clio.
- Крстић, С. (1993). *Нишки либерали у југословенској политичкој збиљи*. Ниш: Градина.
- Milošević, L. & Stojić Atanasov, G. (2003). Predstavljanje nacionalnih manjina: analiza sadržaja tiskanih medija u Srbiji. *Međunarodne studije*, III(3), 60-78.
- Милошевић Радуловић, Л. (2012). *Улога школе у стицању знања о специфичности старости и развијању солидарности са старијим људима* (док-

- торска дисертација).
- Петровић, Ј. & Ђорђевић, Д. Б. (2011). Мултидисциплинарни и интердисциплинарни приступ у проучавању друштвених појава: конкретизација на примеру једног нацрта пројекта. У: Митровић, ЈБ. (Прир.): *Становништво југоисточне Србије: демографска репродукција и социо-културна динамика* (25–46). Ниш: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу.
- Рашевић, М. (2012). О сиромашним старијим људима: посебност источне и југоисточне Србије. Реферат саопштен на научном скупу *Утицај демографских промена у југоисточној Србији на друштвени развој и безбедност*. Ниш: Центар за научноистраживачки рад САНУ и Универзитета у Нишу, Филозофски факултет, 24. мај.
- Стефановић, В. (2012). *Путна и железничка инфраструктура општина источне и југоисточне Србије*. Ниш: Природно-математички факултет.
- Тодоровић, Д. (2011). *Протестантизација Рома југоисточне Србије* (докторска дисертација).

Dragoljub B. Đorđević, University of Niš, Mechanical Engineering Faculty, Niš
Lela Milošević Radulović, University of Niš, Faculty of Philosophy, Department of Sociology, Niš

BORDER MUNICIPALITIES OF SOUTHEASTERN SERBIA IN PRINT MEDIA – THE EXAMPLE OF NARODNE NOVINE

Summary

The paper presents the results of a contents analysis of print media in Niš on the life on the border in southeastern Serbia. It is based on the contents analysis of one year of Narodne Novine issues (the only daily newspaper in the Republic of Serbia south of the capital city). Texts from each issue of the newspaper during every single month were analysed in order to avoid seasonal variation, as well as the imbalance in the presence of different contents during one week.

The research results show that Narodne Novine is characterised by an observation of the border regions in southeastern Serbia primarily from the quality-of-life perspective. There is no deeper examination of the way of life, religion, religious and folk customs, as well as with current cultural production. Cultural contents do not allow the readership to gain an insight into the everyday life of people on the border.

If the texts are analysed from the standpoint of geographical coverage, i.e. reports from urban and/or rural regions, it can be observed that Narodne Novine most often write about happenings in town areas – the urban environment was mentioned 256 times, while the rural was mentioned 27 times.

A one-year contents analysis of the daily newspaper Narodne Novine from Niš shows that the Pirot District was most written about in the observed period – 209 texts – with the highest number of articles about the municipality of Pirot, almost half of it about the municipality of Dimitrovgrad, and the lowest number about the municipality of Babušnica. Topics in texts about the municipality of Pirot are diverse, although some of them are present in very low percentages. As far as the municipality of Babušnica is concerned, some of the topics are completely absent.

The first conclusion is that Narodne Novine should print less articles from the perspective of the border about the Pirot District, and to increase the number of texts about Babušnica instead, so as to even up the articles on the Lužnica Region with the ones on the Dimitrovgrad Region.

The Pčinja District was far less present (only 39 texts): the majority of texts were about Bujanovac, while other municipalities are almost utterly neglected. With such a small number of texts in mind, it is clear that a large number of topics remained completely uncovered. Not a single article on culture, health care, sports, religion, mass media was published during the entire year. If texts where several districts and municipalities were mentioned at the same time are added the number of articles increases, but the diversity of topics does not change significantly.

The second conclusion is that Narodne Novine should print far more articles from the perspective of the border about the Pčinja District, at least as much as about the Pirot District, since the Pčinja Region encompasses more border municipalities.

The third conclusion is that Narodne Novine should print less articles from the perspective of the border about the Pčinja District, and to increase the number of texts about Bosilegrad and Surdulica instead, especially about Preševo and Trgovište, the least developed place.

The Jablanica District was written about far less than any other district. There were only four texts on Crna Trava during the entire year, and all of them were on the bad weather caused by heavy snow. Other topics were not even taken into consideration. If texts where several districts and municipalities were mentioned at the same time are added the number of articles on Crna Trava increases by four, but the diversity of topics does not change significantly, since only one of the topics was on the infrastructure of the settlement, while the other three were on the problems with snow.

The fourth conclusion is that Narodne Novine should pay exceptional attention from the perspective of the border to Crna Trava in the Jablanica District, and to increase the number of texts similarly to the ones about Trgovište.

The fifth conclusion is that Narodne Novine should print more articles from the perspective of the border about border villages – since they are the cancer of the Serbia state – and to decrease the number of texts on the municipality centres.

The sixth conclusion is that Narodne Novine should pay attention to the following order when printing articles from the perspective of the border: general economy, agriculture, cross-border cooperation, quality of life, culture, education, health care, social security, politics, media, religion, sports...

The general impression is that a large number of significant topics are not covered sufficiently, but that Narodne Novine also play a important role in the general provision of information to the population of southeastern Serbia and its border regions in particular.

